

SoSu Fyn

Talentspor på hovedforløbene i Social – og Sundhedsuddannelserne og i Pædagogisk assistent uddannelsen.

Talent for faget

I en række rapporter fra bl.a. Niras og undervisningsministeriet peges der på betydningen af motivation som en uomgængelig ingrediens, hvis talentpotentialet skal forløses. Elevens indstilling til **at ville** er en meget vigtig kompetence for at kunne folde sit talentpotentiale ud, måske endnu vigtigere end boglige og kognitive færdigheder om end, de selvfølgelig også spiller en afgørende rolle.

SoSu Fyn arbejder ud fra en antagelse om, at ikke alle elever kan karakteriseres som talenter i SoSu sammenhæng og ud fra ovenstående også i en antagelse om, at et slumrende talent kan vækkes til live og at talent er mere end kognitive og boglige kompetencer.

Arbejdet med talentbegrebet har taget afsæt i talentbegrebet i SoSu-sammenhæng.

Hvordan kan vi omsætte det "snævre talentbegreb", som det er defineret i bekendtgørelsen, hvor fokus er på det fagspecifikke (uddannelsesspecifikke fag på ekspertniveau) til et talentbegreb, hvor de kompetencer, der følger af et højere niveau, kan udfoldes og ses i praksis?

Talentbegrebet udvides til også at omfatte udfoldelse af faget i praksissammenhæng.

Hvordan organiserer vi talentspor på skolen?

Talantarbejdet på skolen er knyttet til nogle konkrete uddannelsesspecifikke fag, som skal gennemføres på ekspertniveau, hvis man er på talentsporet.

Eleverne er blandet med de øvrige elever på de ordinære forløb, undervisningen tilrettelægges, så lærerne via undervisningsdifferentiering tager højde for, at holdet kan rumme elever på både avanceret og ekspert niveau.

En mulighed kunne være, at skolen, når det er relevant, samler elever der følger et talentspor til et fælles projekt, eller et særligt valgfag etc. for at understøtte og stimulere talentet yderligere.

Den nævnte organisering er valgt ud fra det perspektiv, at det er vigtigt, der kan tilbydes talentspor på alle afdelinger på SoSu Fyn og ud fra antagelsen om, at det kan have en afsmittende effekt på de øvrige elever, at der er "talent-elever" på holdet. Samtidig er det vigtigt at være bevidst om, at der skal være en særlig didaktisk/pædagogisk opmærksomhed på de elever, der følger et talentspor.

Hvordan organiserer vi talentsporet i praktikken?

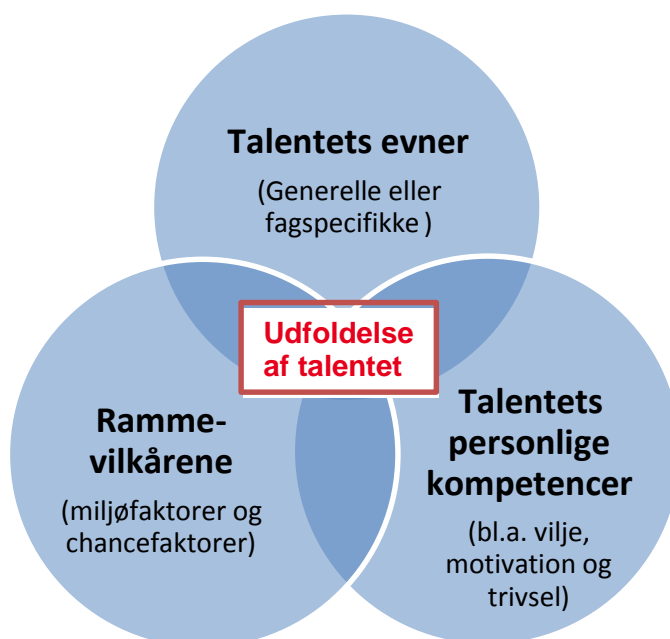
Praktikken tilrettelægges, så eleven, der følger et talentforløb, kan udfolde talentet, så de kompetencer, der følger af et højere niveau, også bliver synlige i handlingskompetencen. Talentarbejdet skal derfor foregå i et tæt samarbejde mellem skole og praktik.

På sigt kunne det, når der er gjort lidt flere erfaringer med talentarbejde, være en mulighed at udbyde et hold af talentfulde elever på tværs af afdelingerne.

Definition af talentgrebet i SoSu-sammenhæng

Talentbegrebet - forståelsesramme

Den grundlæggende opfattelse af talentbegrebet er baseret på nedenstående model og tekst fra den af Niras A/S udarbejdede rapport "Talentudvikling i Danmark", som er udgivet af Undervisningsministeriet den 23. december 2010.

Talentforståelsen

NIRAS ser på talentudfoldelsen, som det der sker, når talentets evner som generel intelligens og/eller specielle evner, der ligger over gennemsnittet, er til stede, og suppleres af to faktorer, hhv. de rammevilkår talentet er omgivet af, og talentets evne til at omsætte sine særlige evner.

Dette sidste aspekt – evnen til at omsætte evnerne, beror bl.a. på motivation, vilje, social forståelse, en opmærksomhed på omgivelserne, et godt psykisk trivselsniveau og en følelse af at "høre til".

Med afsæt i ovenstående rapport defineres begrebet "talent" i projektet "Syddanske talenter" som følger:

Talent er, når elever i uddannelsessystemet:

- Har lysten og viljen til at yde **en særlig indsats**
- Har **rammevilkår**, som gør det muligt at udvikle talentet
- Har **særlige forudsætninger** inden for et eller flere områder. Dette kan være både bogligt og praktisk.

Denne forståelse tager udgangspunkt i, at talentet bygger både på **medfødte og erhvervede evner** samt **lysten og viljen** hos eleven til at udvikle sit talent. Motivation og træning bliver væsentlige parameter i forhold til at talentet kan udfoldes.

Ud fra den omtalte definition af talentet er følgende kompetencer og rammevilkår identificeret som værende kendetegnet for talentfulde elever og for udfoldelse af talentet.

Kompetenceprofil i forhold til særlig indsats: Personlige kompetencer

- Høj motivation
- Selvdisciplin
- Ansvarlighed
- Selvstændighed
- Robusthed
- Vedholdende
- Samarbejdende
- Reflekterende
- Vidensøgende

Rammevilkår for udfoldelse af talentet:

Miljøet (skole, praktik, bagland¹) skal give mulighed for at udfolde talentet.

- Hvad skal der til i skoledelen for at stimulere talentpotentialet?
- Hvad skal der til i praktikken for at stimulere talentpotentialet?

Kompetenceprofil i forhold til særlige forudsætninger: Faglige og praktiske kompetencer

- Udfoldelse af faget i praksis, praktiske kompetencer (håndelag, færdigheder)
- Faglige kompetencer, tilegnelse og bearbejdning af teori
- Anvendelse af teori og udvikling af viden i praksissammenhæng

¹ Her tænkes på bl.a. på familie, økonomi, bolig, sociale relationer etc.

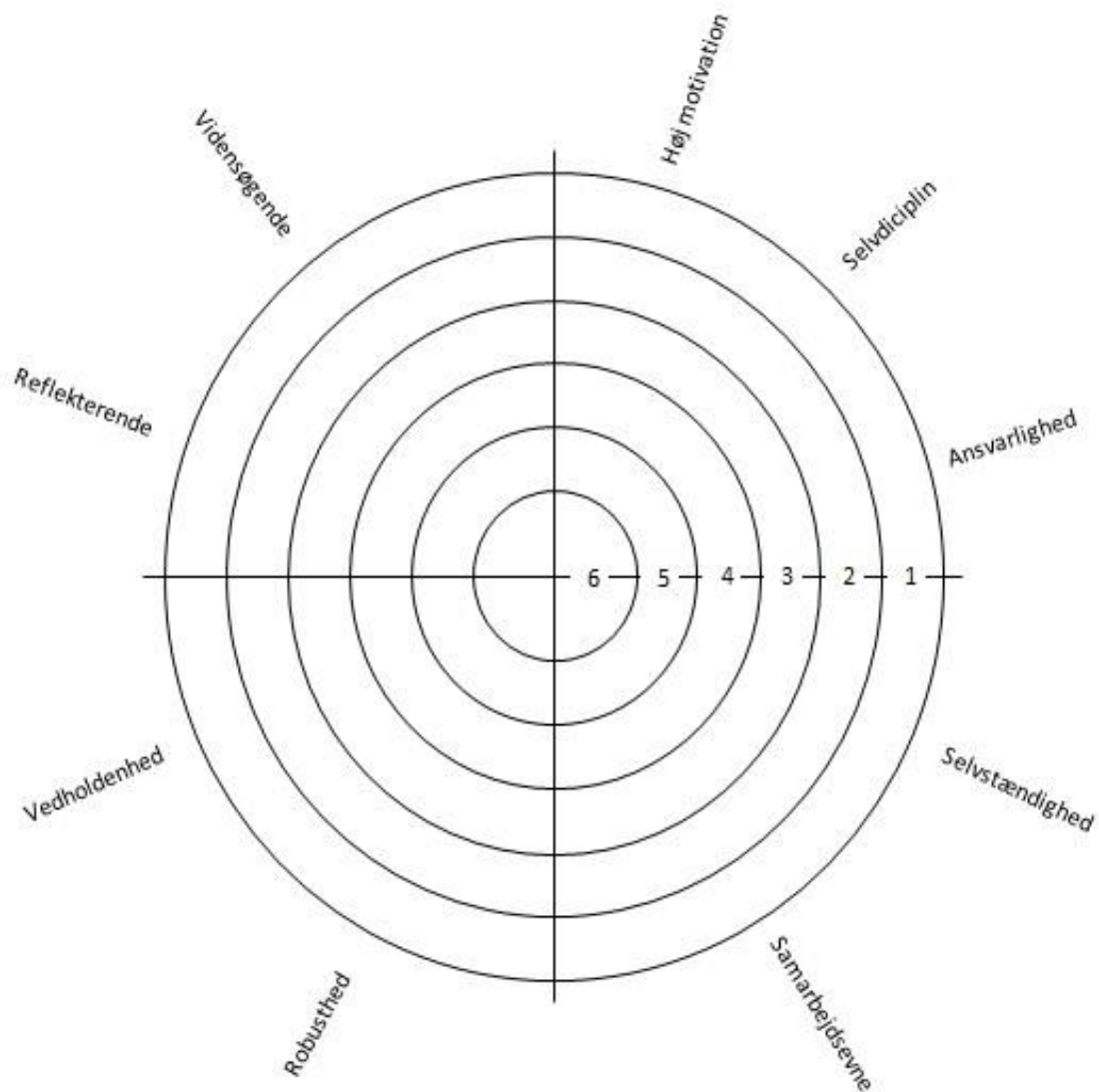
Vejledende ramme til spotning af talentet/kompetenceprofil

Kompetencehjul: Særlig indsats

Med afsæt i kompetencehjulet indsættes elevens vurdering af de personlige kompetencer i forhold til at følge et talentspor.

Skalaen er et udtryk for **graden af enighed**, hvor 1 er laveste score og 6 er højeste score.

Se nedenstående for uddybning af de personlige kompetencer.

Uddybning af kompetencer:

Motivation:

- Har drivkraft
- Har vilje til at gøre en særlig indsats
- Er spørgende og opsøgende

Selvdisciplin:

- Overholder det man har sat sig for*
- Er flittig*
- Er målrettet*

Ansvarlighed:

- Er aktivt deltagende*
- Sætter sig ind i tingene*

Selvstændighed:

- *Tager initiativ*
- *Tager egne beslutninger*
- *Er modig*

Samarbejdsevne:

- *Er god til at indgå i relationer*
- *Er empatisk*
- *Er god til at kommunikere med andre*

Robusthed:

- *Kan klare udfordringer*
- *Kan håndtere modstand*
- *Kan bevare ro og overblik*

Vedholdende:

- Er stabil*
- Har vilje til at holde fast*

Reflekterende:

- Kan omsætte viden*
- Kan undre sig*
- Er selvkritisk*

Vidensøgende:

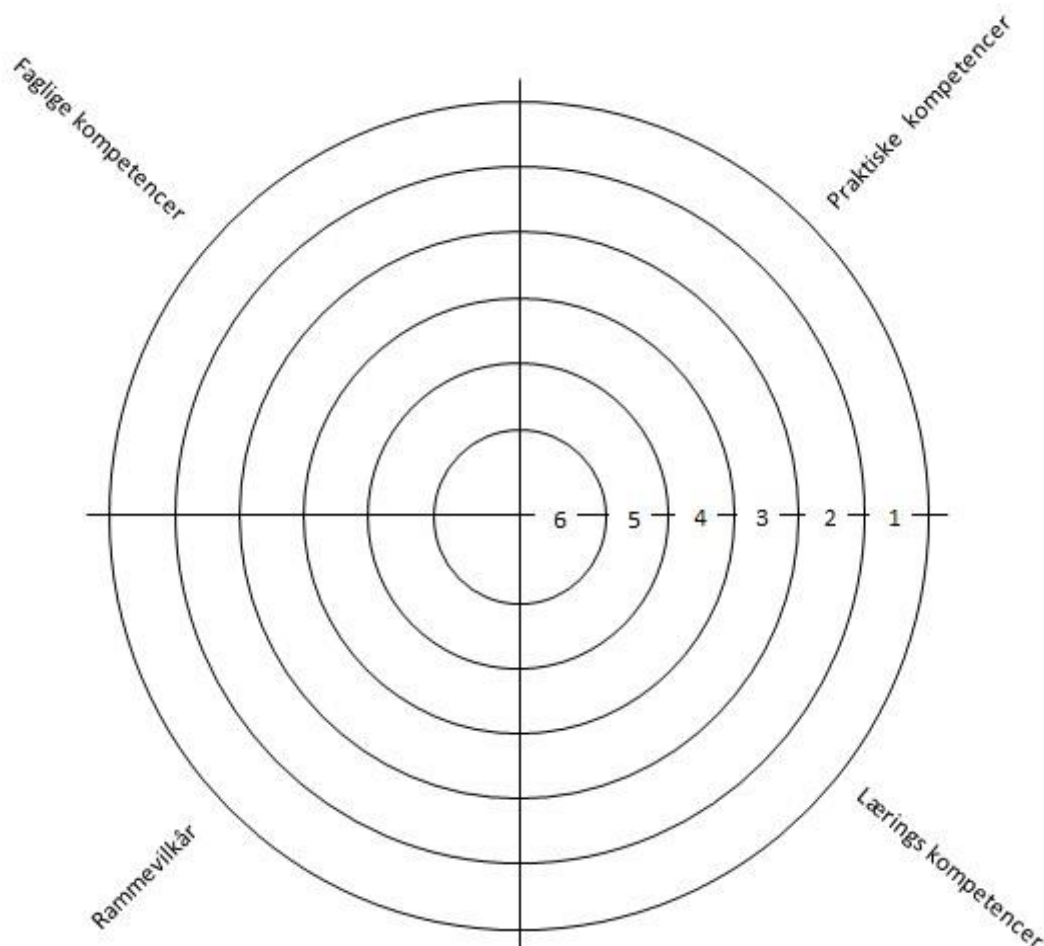
- Er nysgerrig
- Opsøger viden
- Er interesseret
- Er udforskende
- Er eksperimenterende

Kompetencehjul: Særlige forudsætninger og rammevilkår

Men afsæt i kompetencehjulet indsættes elevens vurdering af de faglige og praktiske kompetencer i forhold til at følge et talentspor samt elevens vurdering af om, de oplever sig uddannelsesparate.

Skalaen er et udtryk for **graden af enighed**, hvor 1 er laveste score og 6 er højeste score.

Se nedenstående for uddybning af kompetencer og rammevilkår.

Uddybning af kompetencer:

Praktiske kompetencer

- *Har hånddelag*
- *Har færdigheder*
- *Har arbejds erfaringer*

Læringskompetencer

- *Har høj motivation*
- *Kan tilegne sig og bearbejde ny viden*
- *Kan anvende viden i nye sammenhænge*
- *Ser muligheder for udvikling af praksis*

Faglige kompetencer:

- *Er problemløsende*
- *Er analyserende*
- *Kan omsætte viden til handlinger*
- *Har forståelse for arbejdsområdet*

Rammevilkår:

- *Har opbakning fra netværk*
- *Er uddannelsesparat*

Spotning af talentet:

Kompetencehjulene er tænkt som et muligt værktøj til spotning af talentfulde elever inden uddannelsesstart.

Ansættende virksomhed indkalder potentielle elever til samtale. Ansøgerne udfylder kompetencehjulet inden samtalen. Elevens vurdering af egne kompetencer i forhold til talentspor danner udgangspunkt for samtalen.

Det er i den forbindelse vigtigt at pointere, at elevens vurdering af egne kompetencer ikke kan stå alene. Det er vigtigt, at vurderingen følges op af en samtale, hvor der er mulighed for at uddybe og stille yderligere spørgsmål

Kompetenceprofilen kunne også komme i spil allerede på grundforløbet til at øge elevernes bevidsthed om egne kompetencer og arbejde med interessen og muligheden for at udvikle et evt. talentpotentiale.

Hvad skal der til i skoledelen for at stimulere talentpotentialer?

Øgede kompetencer i skoledelen inden for følgende fag beskrevet på ekspert niveau:

PA: *Sundhed i det pædagogiske arbejde, Bevægelse og idræt, Natur og udebliv, Digital kultur.*

SSH: *Pleje og dokumentation, Rehabilitering og social – og sundhedsfaglig indsats.*

SSA: *Sygepleje, Forebyggelse og rehabilitering, Koordinering, kvalitetssikring og dokumentation.*

På skolen skal der udvikles i forhold til, hvordan undervisningen kan tilrettelægges didaktisk og pædagogisk for at understøtte og stimulere talentfulde elever

Hvad skal der til i praktikken for at stimulere talentpotentialer?

Hvordan kan de øgede faglige kompetencer komme i spil og udfoldes i praktikken?

Hvordan kan praktikvejlederen medvirke til at folde elevens talent i forhold til praktikmålene?

I praktikken skal der udvikles i forhold til, hvordan praktikforløbet kan understøtte og stimulere talentfulde elever.

Kilde:

Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium: Inspirationshæfte til at arbejde med Talent og motivation - uddannelseseksperimenter, koncepter, modeller og værktøjer.